

Wymagania na oceny do historii dla szkoły podstawowej „Wczoraj i dziś” kl. 8

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2017 r. oraz zmiany z 2024 r., wynikające z uszczuplonej podstawy programowej.

Szarym kolorem oznaczono treści, o których realizacji decyduje nauczyciel.

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: II wojna światowa							
1. Napaść na Polskę	<ol style="list-style-type: none"> Przygotowania Niemiec do wojny Polski plan obrony Wybuch II wojny światowej Wojna obronna w 1939 r. Napaść sowiecka Ewakuacja polskich władz Bilans wojny obronnej 	<p>XXXI.1 XXXI.2 XXXI.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie</p> <p>– zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina</p>	<p>– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej</p> <p>– podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy,</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”</p> <p>– zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939),</p>	<p>– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby</p> <p>– przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.</p> <p>– omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow</p> <p>– wymienia i charakteryzuje</p>	<p>– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r.</p> <p>– ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.</p>

				<p>obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu</p>	<p>kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)</p> <p>– przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</p> <p>– wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi</p>	<p>etapy wojny obronnej Polski</p>	
<p>2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna zimowa 2. Agresja Niemiec na Danię i Norwegię 3. Atak III Rzeszy na Francję 4. Państwo Vichy 5. Bitwa o Anglię 6. Wojna na Bałkanach 	<p>XXXII.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</p> <p>– wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja</p> <p>– zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– wymienia państwa, które padły ofiarą</p>	<p>– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji</p>	<p>– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941)</p> <p>– przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie</p>	<p>– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941</p>

				agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.	– opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie	w latach 1939–1941 – przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940	
TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?	1. Jak pokonać flotę brytyjską? 2. Bitwa o Anglię 3. Pierwsza porażka Hitlera	XXXII.1	– wyjaśnia znaczenie terminu Enigma – zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski” – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię	– zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940) – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	– zna datę nalotu na Coventry (XI 1940) – identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygałskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię	– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię

<p>3. Wojna III Rzeszy z ZSRS</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atak niemiecki na ZSRS 2. Wielka Wojna Ojczyźniana 3. Bitwa o Moskwę 4. Przełomowe wydarzenia na froncie wschodnim 5. Losy jeńców sowieckich 	<p>XXXII.1 XXXII.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941) – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu – identyfikuje postać Gieorgija Żukowa – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943) – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS
<p>4. Polityka okupacyjna III Rzeszy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 2. Ruch oporu w okupowanej Europie 3. Polityka niemiecka wobec Żydów 4. Holokaust 5. Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady 	<p>XXXII.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady – identyfikuje postacie: Adolfa 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów – omawia bilans Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary – zna datę konferencji w Wannsee (I 1942) 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów – ocenia postawy wobec Holokaustu

	6. Postawy wobec Holocaustu		Eichmanna, Ireny Sendlerowej		<p>żydowskiej”, Szosa, „Żegota”</p> <p>– charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec</p> <p>– wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu</p> <p>– wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom</p>	<p>– identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity</p> <p>– wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</p> <p>– porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców</p> <p>– przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów</p>	
5. Wojna poza Europą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 3. Przystąpienie Japonii i USA do wojny 4. Ofensywa japońska w Azji 	XXXII.1 XXXII.3	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik</p> <p>– zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada</p> <p>– identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla</p>	<p>– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew</p>	<p>– zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego,</p>	<p>– omawia działania wojenne na morzach i oceanach</p> <p>– ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny</p> <p>– przedstawia rozwiązania</p>

					<p>pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p>	<p>Dwighta Eisenhowera</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p> <p>– przedstawia przebieg walk w Afryce</p> <p>– charakteryzuje ekspansję japońską w Azji</p>	<p>militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach</p>
6. Droga do zwycięstwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Walki na Sycylii i we Włoszech 3. Konferencja Wielkiej Trójki 4. Otwarcie drugiego frontu w Europie 5. Koniec wojny w Europie 6. Walki na Dalekim Wschodzie 	<p>XXXII.1 XXXII.3 XXXII.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie</p> <p>– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu alianców w Normandii (VI 1944), konferencji jaltańskiej (II 1945),</p>	<p>– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji</p>	<p>– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze</p> <p>– zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943),</p>	<p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

			<p>bezwartunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwartunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana</p>			<p>ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945</p>	
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej							
1. Dwie okupacje	<p>1. Podział ziem polskich</p> <p>2. Okupacja niemiecka</p> <p>3. Terror hitlerowski</p> <p>4. Okupacja sowiecka</p>	<p>XXXIII.1</p> <p>XXXIII.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia,</p>	<p>– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków</p>	<p>– zna datę podpisania traktatu o granicach</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista,</p>	<p>– porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec</p>

	<p>5. Deportacje w głąb ZSRS</p> <p>6. Zbrodnia katyńska</p>		<p>deportacja, akcja „AB”</p> <p>– zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)</p>	<p>pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS</p> <p>– charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej</p>	<p>i przyjaźni (28 IX 1939)</p> <p>– podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń)</p> <p>– omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej</p>	<p>gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak</p> <p>– identyfikuje postać Hansa Franka</p> <p>– przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją</p> <p>– przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS</p>	<p>społeczeństwa polskiego</p>
--	--	--	--	--	---	--	--------------------------------

<p>2. Władze polskie na uchodźstwie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Armia Polska na Zachodzie 3. Polacy na frontach II wojny światowej 4. Relacje polsko-sowieckie 5. Armia Andersa w ZSRS 6. Sprawa katyńska 7. Śmierć generała Sikorskiego 	<p>XXXIII.2 XXXIV.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska</p> <p>– zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie</p>	<p>– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)</p>	<p>– zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</p> <p>- omawia okoliczności</p>	<p>– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej</p> <p>– omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej</p> <p>– przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych</p>
---	---	-----------------------------	--	---	--	--	---

						<p>powstania układu Sikorski–Majski</p> <p>– opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p>	
TSW – Kim był kapral Wojtek?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak Wojtek został żołnierzem? 2. Niedźwiedzie zadania bojowe 3. Niedźwiedź cywil 	XXXIV.2	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu żołd</p> <p>– identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprala Wojtka</p>	<p>– przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy</p> <p>– opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek</p>	– opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa	<p>– omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka</p> <p>– tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski</p>	
3. Polskie Państwo Podziemne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność polskiego podziemia 	XXIII.4	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi</p>	<p>– wskazuje na mapie rejon najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki</p> <p>– przedstawia struktury Polskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia</p>	<p>– charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny</p>

	4. Polskie Państwo Podziemne		<p>– zna datę powstania AK (II 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grotę”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”</p>	Państwa Podziemnego	<p>Rządu RP na Kraj, sabotaż</p> <p>– wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa</p>	<p>Ludowa, Armia Ludowa</p> <p>– zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenalem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj</p> <p>– wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK</p>	utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją
--	------------------------------	--	--	---------------------	--	--	---

TSW – Akcje polskiego ruchu oporu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kedyw 2. Akcja pod Arsenalem 3. Akcja „Główki” 	XXXIII.4	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw</p> <p>– zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)</p>	<p>– przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere</p> <p>– podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem</p> <p>– przedstawia metody działania Kedywu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki”</p> <p>– zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942)</p> <p>– identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”</p>	<p>– omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutschere</p> <p>– wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem</p> <p>– ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem</p>
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	<ol style="list-style-type: none"> 4. Postawa Polaków wobec okupantów 5. Zagłada polskich Żydów 6. Powstanie w getcie warszawskim 7. Polacy wobec Holokaustu 8. Rzeź wołyńska 	XXXIII.1 XXXIII.2 XXXIII.3	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska</p> <p>– zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego</p> <p>– wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego</p>	<p>– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich</p> <p>– charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy</p>	<p>– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów</p>

					– omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	– opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim	
5. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	1. Akcja „Burza” i jej przebieg 2. Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego 3. Wybuch powstania warszawskie 4. Powstanie warszawskie 5. Skutki powstania	XXXIII.5	– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty – zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora” – przedstawia założenia planu „Burza”	– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama” – zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego	– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego

6. Sprawa polska pod koniec wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska Lubelska 2. Wielka Trójka a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	XXXIV.3 XXXVI.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski</p>	<p>– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945)</p> <p>– omawia okoliczności i skutki powstania TRJN</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”)</p> <p>– identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego</p> <p>– przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>– podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie</p> <p>– opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego</p>	– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej
Rozdział III: Świat po II wojnie światowej							
1. Początek zimnej wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie 	XXXII.4 XXXV.1 XXXV.2 XXXV.3	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan</p>	<p>– identyfikuje postacie: George’a Marshalla</p>	<p>– opisuje okoliczności</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS</p>

	<p>i procesy norymberskie</p> <p>3. Powstanie ONZ</p> <p>4. Ekspansja komunizmu w Europie</p> <p>5. Zimna wojna i doktryna Trumana</p> <p>6. Kryzys berliński</p> <p>7. Powstanie dwóch państw niemieckich</p> <p>8. Powstanie NATO</p>	<p>XXXV.6</p>	<p>dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, reparacje wojenne</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana</p> <p>– wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni</p>	<p>Marshalla, doktryna Trumana</p> <p>– zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949)</p> <p>– przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń</p> <p>– wyjaśnia, czym była zimna wojna</p>	<p>– wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie</p> <p>– przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich</p> <p>– wskazuje okoliczności powstania NATO</p>	<p>budowy muru berlińskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja</p> <p>– zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana</p>	<p>w powojennym świecie</p> <p>– ocenia znaczenie powstania ONZ</p> <p>– ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec</p>
--	---	---------------	---	--	---	--	--

						(1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949) – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego	
TSW – Mur berliński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto podzielone żelazną kurtyną 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 4. Upadek muru 	XXXV.6	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński</p> <p>– zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990)</p>	<p>– identyfikuje postać Helmuta Kohla</p> <p>– wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego</p>	– wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego	<p>– omawia okoliczności upadku muru berlińskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie</p> <p>– zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961)</p> <p>– identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana,</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego</p> <p>– ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA –</p>

						Michaiła Gorbaczowa – opisuje, jak budowano mur berliński	J.F. Kennedy’ego i R. Reagana
2. Za żelazną kurtyną	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Układ Warszawski 5. Powstanie węgierskie w 1956 r. 6. 	XXXV.3 XXXV.4	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski</p> <p>– zna datę śmierci J. Stalina (1953)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie</p> <p>– zna datę powstania węgierskiego (X 1956)</p> <p>– identyfikuje postać Nikity Chruszczowa</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej</p> <p>– omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego</p>	<p>– zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956)</p> <p>– identyfikuje postać Imre Nagya</p> <p>– przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.</p>	<p>– charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina</p> <p>– charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa</p>

						– przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.	
3. Rozpad systemu kolonialnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna w Korei 4. Rozpad systemu kolonialnego 5. Klęska Francji w Indochinach 6. Powstanie Indii i Pakistanu 7. Upadek kolonializmu w Afryce 8. Kraje Trzeciego Świata 	<p>XXXV.5 XXXV.8</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki</p> <p>– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960)</p> <p>– wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu</p> <p>– identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego</p> <p>– wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan</p> <p>– przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji</p>	<p>– omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach</p>	<p>– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki</p>	<p>– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p> <p>– opisuje proces dekolonizacji Indochin</p> <p>– charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p> <p>– omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p> <p>– ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii</p>

						<ul style="list-style-type: none"> – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach 	
4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa Izrael 2. Rewolucja islamska w Iranie 3. I wojna w Zatoce Perskiej 	XXXV.7	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm – zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu konflikt żydowsko-palestyński – identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „Pustynna burza” – wymienia przyczyny konfliktów izraelsko-arabskich – przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę wojny o niepodległość Izraela (1948–1949) – identyfikuje postać Saddama Husajna – omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu – ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim

						<p>latach niepodległości</p> <p>– opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego</p> <p>– omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie</p>	
<p>5. Zimna wojna i wyścig zbrojeń</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rywalizacja Wschód–Zachód 2. Kryzys kubański 3. Wojna w Wietnamie 4. Rywalizacja w kosmosie 5. Rządy Breżniewa 6. Praska Wiosna 1968 r. 	<p>XXXV.4 XXXV.6</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń</p> <p>– identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna</p> <p>– zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968)</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS</p>	<p>– zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego</p> <p>– omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka</p> <p>– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej</p>	<p>– omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje</p>

				w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu		interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji	
6. Droga ku wspólnej Europie	1. Demokracja Europy Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 3. Początek integracji europejskiej 4. Powstanie EWG i Euratomu 5. Powstanie Unii Europejskiej	XXXV.10	– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro – zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992) – podaje przyczyny integracji europejskiej – identyfikuje postać Roberta Schumana	– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)	– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej	– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwoj gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej

					Zachodniej po II wojnie światowej		
7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunty studenckie 4. Prawa kobiet 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową w USA 7. Sobór watykański II 	XXXV.11	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa	<p>– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p>	<p>– zna datę buntów studenckich we Francji (1968)</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60.</p> <p>– wymienia hasła ruchów kontestatorskich</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</p> <p>– wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II</p> <p>– prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w.</p> <p>– omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych</p> <p>– wymienia przejawy terroryzmu politycznego</p> <p>– ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w.</p> <p>– ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II</p>

						<p>– opisuje walkę o równouprawnienie rasowe</p> <p>– wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.</p>	
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej							
1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa Polska 2. Polacy wobec komunistów 3. Referendum ludowe w 1946 r. 4. Sfałszowane wybory w 1947 r. 5. Podziemie antykomunistyczne 6. Przemiany gospodarcze 	<p>XXXII.5</p> <p>XXXVI.1</p> <p>XXXVI.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu</p> <p>– zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia”</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na</p>	<p>– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego</p> <p>– przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego</p>	<p>– ocenia postawę żołnierzy wyklętych</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu</p> <p>– podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie</p> <p>– omawia przebieg odbudowy Warszawy</p> <p>– określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie</p>

				<p>Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”</p> <p>– wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</p>	<p>ziemiach polskich po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce</p>	<p>– przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>– przytacza metody terroru stosowane przez komunistów</p>	<p>rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu</p>
<p>TSW – Jak Polacy zasiedlali Ziemie Odzyskane?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przejmowanie kontroli 2. Napływ osadników 3. Zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i> 	<p>XXXVI.1 XXXVII.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo</p> <p>– zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947)</p>	<p>– omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków</p> <p>– wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemach Odzyskanych</p>	<p>– omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane</p> <p>– przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemach Odzyskanych</p>	<p>– wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziemi Odzyskanych</p> <p>– wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane</p> <p>– przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską</p>	<p>– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych</p>

						– wymienia przykłady filmów o losach Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańcach	
2. Polska w czasach stalinizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo-społeczne 3. Próba kolektywizacji rolnictwa 4. Okres stalinizmu w Polsce (1948–1956) 5. Socrealizm 6. Konstytucja stalinowska 1952 r. 7. Walka z Kościołem katolickim 	XXXVII.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwo Rolne</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</p> <p>– zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)</p> <p>– podaje założenia planu sześcioletniego</p>	<p>– zna datę planu sześcioletniego (1950–1955)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak</p> <p>– podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</p>	<p>– przedstawia okoliczności powstania PZPR</p> <p>– przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p> <p>– przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.</p> <p>– opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</p>	– ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

<p>3. Czasy Gomułki (1956–1970)</p>	<p>1. PRL po śmierci Stalina 2. Poznański Czerwiec 3. Rządy Gomułki – mała stabilizacja 4. Spór z Kościołem 5. Marzec 1968 r. 6. Grudzień 1970 r.</p>	<p>XXXVII.2 XXXVIII.1 XXXVIII.2 XXXVIII.3 XXXVIII.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego</p> <p>– prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r.</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970)</p> <p>– charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p> <p>– omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce</p> <p>– przedstawia przebieg obchodów milenijnych</p>	<p>– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965)</p> <p>– identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego</p> <p>– omawia proces odwilży</p> <p>– charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r.</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i>, Zmotoryzowane Odwody Milicji</p>	<p>– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p> <p>– ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p> <p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL</p> <p>– wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej</p> <p>– opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec</p>
-------------------------------------	---	---	--	---	--	---	--

						Obywatelskiej (ZOMO) – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.	
4. Polska w czasach Gierka	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Druga Polska” Edwarda Gierka 2. Życie na kredyt 3. Życie codzienne w PRL 4. Propaganda sukcesu 5. Nowelizacja konstytucji 	<p>XXXVIII.2 XXXVIII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu</p> <p>– identyfikuje postać Edwarda Gierka</p> <p>– przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka</p>	<p>– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka</p> <p>– opisuje życie codzienne w czasach PRL</p>	<p>– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976)</p> <p>– omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów</p>	– ocenia okres rządów E. Gierka

						<p>– przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.</p> <p>– przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków</p>	
Rozdział V: Upadek komunizmu							
1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	<p>1. Czerwiec 1976 r.</p> <p>2. Powstanie opozycji antykomunistycznej</p> <p>3. Rozwój opozycji</p> <p>4. Papież Polak</p>	<p>XXXVIII.4</p> <p>XXXVIII.5</p> <p>XXXVIII.6</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r.</p> <p>– zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)</p>	<p>– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.</p> <p>– określa cele i opisuje działalność KOR-u</p> <p>– wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne</p>

						<p>– przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce</p> <p>– charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.</p>	
2. Powstanie „Solidarności”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strajki sierpniowe w 1980 r. 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. Na drodze do konfrontacji 	<p>XXXVIII.7 XXXVIII.8</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność”</p> <p>– zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”</p> <p>– omawia przebieg wydarzeń sierpniowych</p>	<p>– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy</p> <p>– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją</p>

						– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.	
3. Stan wojenny w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie stanu wojennego 2. Internowanie opozycjonistów 3. Reakcja społeczeństwa 4. Ostatnie lata PRL 	<p>XXXIX.1 XXXIX.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie</p> <p>– zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki</p>	– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce	– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce	<p>– zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</p> <p>– przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie</p> <p>– charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego</p> <p>– przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny</p>	– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego

						– wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	
TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Pomarańczowa Alternatywa w akcji 3. Działalność po Okrągłym Stole 	XXXIX.2	– wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa	<p>– zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990)</p> <p>– identyfikuje postać Waldemara Fydrycha</p>	<p>– wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie</p> <p>– wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy</p>	<p>– identyfikuje postać Krzysztofa Skiby</p> <p>– zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981)</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy</p> <p>– wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy</p> <p>– omawia działalność Pomarańczowej</p>	– ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu

						Alternatywy po Okrągłym Stole	
4. Rozpad bloku wschodniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys ZSRS 2. Ronald Reagan prezydentem USA 3. Próby reform w ZSRS 4. Jesień Ludów 5. Rozpad ZSRS 	XXXV.9	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów</p> <p>– identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>perestrojka</i>, <i>glasnost</i></p> <p>– zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa</p> <p>– identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa</p> <p>– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</p> <p>– wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS</p>	<p>– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991)</p> <p>– charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej</p> <p>– charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego</p> <p>– omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając</p>	<p>– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p> <p>– wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne</p>

						powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego	
5. Początek III Rzeczy- spolitej	1. Obrady Okrągłego Stołu 2. Wybory czerwcowe w 1989 r. 3. „Wasz prezydent, nasz premier” 4. Budowa III Rzeczypospolitej	XXXIX.3 XL.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy – zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)	– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – przedstawia następstwa wyborów czerwcowych	– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności	– ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

						zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego	
rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce							
TSW – Terroryzm czeczeński	1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę		– wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm – zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004)	– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego	– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	– zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać Szamila Basajewa – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce	– ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego – omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich

						<p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biestanie</p> <p>– opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim</p>	
<p>1. [3.] Polska w latach 90. XX w.</p>	<p>1. Reformy gospodarcze 2. Społeczne koszty przemian ustrojowych 3. Rozpad obozu solidarnościowego 4. Sytuacja wewnętrzna Polski 5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej 6. Plan Balcerowicza i jego skutki</p>	<p>XL.1 XL.2 XLI.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</p> <p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny</p> <p>– zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru</p>	<p>– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”</p> <p>– zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego</p>	<p>– ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.</p> <p>– omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.</p>

				<p>L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)</p> <p>– wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.</p> <p>– wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</p>		<p>– omawia koszty społeczne reform gospodarczych</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski</p> <p>– przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p> <p>– wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego</p>	
2. [4.] Polska w NATO i UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska polityka zagraniczna 2. Polska w strukturach NATO 3. Polska droga do UE 4. Polskie społeczeństwo wobec Unii 5. Polska w walce z terroryzmem 	<p>XLI.1</p> <p>XLI.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska</p> <p>– zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE</p> <p>– omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO</p>	<p>– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE</p> <p>– przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka</p> <p>– zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od</p>	<p>– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE</p> <p>– opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem</p> <p>– wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE</p>

						2002) i Iraku (2003–2008) – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO	oraz wejście do NATO
--	--	--	--	--	--	---	----------------------

Rozkład opracowany przez Lidię Leszczyńską, oparty na programie nauczania *Wczoraj i dziś* autorstwa Tomasza Maćkowskiego